

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.I.1556/2024/12.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Domonyai Alexa, a tanács elnöke
Dr. Gunyecz Zoltán, előadó bíró
Dr. Gimesi Ágnes, bíró
Dr. Schmidt Péter, bíró
Dr. Tuba István Krisztián, bíró

Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2025. október 28.
Az ügy tárgya: emberölés büntette és más bűncselekmény
Terhelt(ek): terhelt1

Elsőfok: Fővárosi Törvényszék, 24.B.600/2011/201., ítélet, tárgyalás, 2015. február 3.
Másodfok: Fővárosi Ítéltábla, 1.Bf.127/2015/28., ítélet, tárgyalás, 2016. március 31.

Az indítvány előterjesztője: terhelt,
Legfőbb Ügyészség
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az emberölés büntette és más bűncselekmény miatt terhelt1 ellen folyamatban volt büntetőügyben terhelt1 terhelt és a Legfőbb Ügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványokat elbírálva a Fővárosi Törvényszék 24.B.600/2011/201. számú és a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 1.Bf.127/2015/28. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Fővárosi Törvényszék a 2015. február 3. napján kelt 24.B.600/2011/201. számú ítéletével terhelt1 terheltet bűnösnek mondta ki emberölés büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) és f) pont], valamint löfegyverrel visszaélés büntetében [Btk. 325. § (1) bekezdés a) pont]. Ezért őt – halmazati büntetésül – életfogytig tartó fegyház fokozatú szabadságvesztés büntetésre és 10 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte azzal, hogy a terhelt legkorábban 37 év elteltével bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett a terhelt által előzetes fogvatartásban töltött időnek a szabadságvesztés büntetésbe történő beszámításáról, a lefoglalt dolgokról és a bűnügyi költség viseléséről is.

[2] A kétirányú fellebbezések alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2016. március 31. napján kihirdetett 1.Bf.127/2015/28. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. Az emberölés büntetét a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) 166. § (1) bekezdés, valamint (2) bekezdés a), b) és f) pontja szerint minősítette, a löfegyverrel visszaélés büntette jogszabályi hivatkozását pedig a korábbi Btk. 263/A. § (1) bekezdés a) pontjaként jelölte meg, valamint úgy rendelkezett, hogy a terhelt legkorábban 40 év elteltével bocsátható feltételes szabadságra. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] **II.** A jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben a terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt.

[4] Ebben az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) terhelt1 és mások kontra Magyarország ügyben a 36189/22. számú kérelem alapján hozott ítéletre hivatkozással kifejtette, hogy Magyarország megsértette az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4. napján kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 3. cikkét azáltal, hogy a vele szemben meghozott jogerős ítélet alapján legkorábban 40 év elteltével bocsátható feltételes szabadságra.

[5] Erre tekintettel indítványozta, hogy a Kúria a jogerős ítéletet változtassa meg akként, hogy szabadságvesztés büntetéséből 25 év elteltével feltételes szabadságra bocsátható legyen.

[6] Ezt követően a Legfőbb Ügyészség BF.1544/2024/3. számon a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 651. § (3) bekezdésében előírt kötelezettségére figyelemmel, a Be. 649. § (4) bekezdésében foglalt okból ugyancsak előterjesztette felülvizsgálati indítványát, egyben alaptalannak tartotta a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt.

[7] Kifejtette, hogy a 36189/22. számon iktatott kérelem alapján – a keresetek hasonló tárgyára figyelemmel nyolc másik kérelemmel egyesített eljárásban – a 2024. október 10. napján véglegessé vált ítéletében az EJEB megállapította az Egyezmény 3. cikkének megsértését. Rámutatott, hogy az EJEB döntése szerint a jogsértés megállapítása önmagában is elegendő jogos elégtételt jelent az elszenvedett nem vagyoni kár tekintetében, a terhelt igazságos elégtétel iránti kérelmét ezért egyebekben elutasította.

[8] Megállapította, hogy – figyelemmel arra, hogy az Egyezményt kihirdető 1993. évi XXXI. törvény 3. §-a alapján Magyarország magára nézve kötelezőnek ismerte el az EJEB joghatóságát – a Be. 649. § (4) bekezdésében foglalt valamennyi feltétel fennáll, így az Egyezmény 3. cikkének megsértése alapján a felülvizsgálat lefolytatható.

[9] Álláspontja szerint azonban felülvizsgálati ok nem valósult meg, miután az EJEB nem az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását tekintette egyezményisértőnek, hanem egy – már a büntetés-végrehajtás szakaszába tartozó – felülvizsgálati lehetőség olyan időpontban történő megnyílását, amely az EJEB által ajánlott idő kitöltése után csökkenthetővé teheti az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt büntetését.

[10] Kifejtette, hogy az EJEB a jelen ügyben a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének felülvizsgálatára vonatkozó szabályozás hiányosságát ítélte egyezményisértőnek, az Egyezmény 3. cikkének megsértését tehát jogszabályi hiányosságra alapozta, amely nem az ítéletet hozó bíróság eljárására, illetve az ügydöntő jogerős határozatra vonatkozik; a feltételes szabadságra bocsátás szabályain változtatni nem a jogalkalmazás, hanem a jogalkotás feladata. Rámutatott, hogy amennyiben pedig jogalkotásra van szükség, akkor felülvizsgálati ok nem valósul meg, nem keletkezik felülvizsgálati döntési jogkör, mert a hiányzó szabályt a Kúria nem alkothatja meg, és nem pótolhatja azt az Egyezmény közvetlen alkalmazásával (EBH 2018.B.6.).

[11] A Kúria Bfv.III.811/2023/9. számú határozatára utalva úgy összegezte álláspontját, hogy az EJEB döntéséből egyedül az következik, hogy az alkalmazott jogszabály mellett további szabályozás szükséges, ami nem jogalkalmazói, hanem jogalkotói feladat, ezért a támadott határozatok megváltoztatása felülvizsgálati eljárásban nem lehetséges.

[12] Mindezek alapján arra tett indítványt, hogy a Kúria a Fővárosi Törvényszék 24.B.600/2011/201. számú és a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 1.Bf.127/2015/28. számú ítéletét a Be. 662. § (1) és (3) bekezdése alapján hatályában tartsa fenn.

[13] **III.** A Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványa alapos, míg a terhelt felülvizsgálati indítványa alaptalan.

[14] 1. A Be. XC. fejezetében szabályozott felülvizsgálat azon rendkívüli jogorvoslat, amelynek lefolytatására kizárólag a törvényben meghatározott esetben és a törvényben meghatározott okok alapján kerülhet sor.

[15] A Be. 648. § c) pontjára figyelemmel felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen az Alkotmánybíróság vagy nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján is helye van.

[16] Felülvizsgálati okot jelent tehát, ha a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv

- azt állapította meg, hogy az eljárás lefolytatása vagy a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata megsértette a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezését, feltéve, hogy a nemzetközi emberi jogi szerv joghatóságának Magyarország alávetette magát [Be. 649. § (4) bekezdés],

- ha a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv a nemzetközi szerződés azon rendelkezésének megsértését állapította meg, amely olyan eljárási szabálysértést valósított meg, amely e törvény szerint felülvizsgálattal nem, csak fellebbezéssel támadható [Be. 649. § (5) bekezdés].

[17] A Be. 649. § (4) bekezdése szerint nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv megállapította, hogy az eljárás lefolytatása vagy a

bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata megsértette a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezését, feltéve, hogy a nemzetközi emberi jogi szerv joghatóságának Magyarország alávetette magát.

[18] A Be. 649. § (5) bekezdése értelmében nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján felülvizsgálatnak akkor is helye van, ha nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv a nemzetközi szerződés azon rendelkezésének megsértését állapította meg, amely olyan eljárási szabálysértést valósított meg, amely e törvény szerint felülvizsgálattal nem, csak fellebbezéssel támadható.

[19] A Be. 651. § (2) bekezdés b) pontja alapján saját javára a terhelt – a Be. 652. § (4) bekezdésére figyelemmel határidő nélkül – felülvizsgálati indítványt nyújthat be.

[20] A Be. 651. § (2) bekezdés a) pontja és (3) bekezdése értelmében az ügyészség a terhelt javára – a Be. 652. § (4) bekezdésére figyelemmel határidő nélkül – felülvizsgálati indítványt nyújthat be, amelyet a Be. 649. § (3)-(5) bekezdése szerinti esetben hivatalból terjeszt elő.

[21] A Be. 659. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a felülvizsgálati indítványt – a (3)-(4) bekezdésben meghatározott kivétellel – a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni. A Be. ugyanakkor a hivatkozott jogszabályhely (4) bekezdésében kimondja, hogy a 649. § (4) és (5) bekezdésében meghatározott esetben a felülvizsgálati indítványt a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződéssel ellentétes jogszabály figyelmen kívül hagyásával, illetve a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének alapulvételével kell elbírálni.

[22] A Be. 659. § (5) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot – a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül. A Kúria ugyanakkor a Be. 659. § (6) bekezdésére figyelemmel a megtámadott határozatot a 649. § (2) bekezdése alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be.

[23] A Kúria a Be. 649. § (4) bekezdésében foglalt felülvizsgálati ok alapján a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatot a terhelt tekintetében felülbírálta, ezért azt – a Be. 659. § (5) és (6) bekezdésére is figyelemmel – a Be. 649. § (2) bekezdésében megjelölt eljárási szabálysértések tekintetében is vizsgálta. A Kúria egyéb eljárási, vagy anyagi jogi szabályok megsértését nem vizsgálta, mivel a Legfőbb Ügyészség indítványában ilyen szabálysértéseket nem jelölt meg, a Kúria pedig felülvizsgálati eljárásban csak a törvényi rendelkezéseknek megfelelően, az indítványhoz kötötten, a megjelölt felülvizsgálati ok alapján járhat el.

[24] A Kúria nyilvános ülés kitűzését nem tartotta szükségesnek, mert a felülvizsgálati indítványban megjelölt jogkérdés tanácsulésen is elbírálható volt.

[25] 2. Az EJEB – a felülvizsgálattal érintett ügyben – a 36189/22. szám alatt iktatott kérelem alapján 2024. október 10. napján kelt ítéletének indokolásában az EJEB által Bancsók és Magyar László kontra Magyarország ügyben (52374/15. és 53364/15. számú kérelmek) hozott ítéletre utalt, mely a felülvizsgálati eljárás szempontjából a következő figyelembe veendő megállapításokat tartalmazza:

- Az Egyezmény 3. cikke, vagy bármely más cikke önmagában nem tiltja az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását bármely felnőtt korú elkövetőre, illetve nem összeegyeztethetetlen azzal. Az életfogytig tartó szabadságvesztés ugyanakkor csak akkor lehet összeegyeztethető az Egyezmény 3. cikkével, ha mind a szabadulás, mind a felülvizsgálat lehetősége fennáll, és mindkettőnek a büntetés kiszabásától kezdve fenn kell állnia {ítélet [40] bekezdés}.

- A büntető igazságszolgáltatás és a büntetés-kiszabás területén a Szerződő Államoknak biztosítandó mérlegelési szabadságra figyelemmel a Bíróságnak nem feladata, hogy előírja, milyen formában – végrehajtó vagy bírósági – kell a felülvizsgálatot elvégezni, vagy hogy meghatározza, mikor kell felülvizsgálatot elvégezni {ítélet [41] bekezdés}.
- Az összehasonlító és nemzetközi jogi anyagok alapján – amelyet az ítélet önmagában nem tartalmaz – olyan célzott mechanizmust kell létrehozni, amely garantálja az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását követő 25 éven belül történő felülvizsgálatot, és ezt követően további időszakos felülvizsgálatokat biztosít. Amennyiben a hazai jog nem rendelkezik az ilyen felülvizsgálat lehetőségéről, az életfogytig tartó szabadságvesztés nem felel meg az Egyezmény 3. cikkében foglalt normáknak {[45] bekezdés}.
- Azon időtartam, amelyet a kérelmezőknek ki kell várniuk, mielőtt először számíthattak arra, hogy feltételes szabadlábra helyezésüket fontolóra veszik, lényegesen hosszabb időtartam, mint az összehasonlító és a nemzetközi jog alapján megállapítható maximális időtartam, amelynek lejáratát után az életfogytig tartó szabadságvesztés felülvizsgálatát biztosítani kell {[45] bekezdés}.
- A betegséggel, fizikai alkalmatlansággal vagy öregséggel kapcsolatos okokból történő együttérzésből eredő kegyelem eredményeként kapott szabadulás lehetősége nem felel meg a „szabadulás lehetősége” fogalmának {[46] bekezdés}.
- Az, hogy jelen ügyben a kérelmezők csak azt követően remélhetik, hogy ügyüket a szabadulás érdekében felülvizsgálják, miután életfogytig tartó szabadságvesztésükből a megállapított időtartamot letöltötték, elegendő a bíróság számára annak megállapításához, hogy a kérelmező életfogytig tartó szabadságvesztése az Egyezmény 3. cikke értelmében nem tekinthető csökkenthetőnek. Az ilyen hosszú várakozási idő indokolatlanul késlelteti a hazai hatóságok felülvizsgálatát abban a tekintetben, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetésre ítélt személyben bekövetkezett változások olyan jelentősek-e, és a büntetés során a rehabilitáció irányában tettek-e olyan előrelépést, hogy a további fogvatartás már nem igazolható legitim büntetőjogi indokokkal. Ennél fogva megsértették az Egyezmény 3. cikkét. {[47] bekezdés}
- A hazai jog és a joggyakorlat lehetőséget biztosít a kiszabott életfogytig tartó szabadságvesztés bírósági felülvizsgálatára, következésképpen az EJEB az ítéletében megkülönbözteti a hazai jogot és a joggyakorlatot. Az Egyezmény 3. cikkében foglalt normák megsértését a szerződő állam akkor idézi elő, ha a hazai jog nem rendelkezik olyan felülvizsgálat lehetőségéről, amely célzott mechanizmusként garantálja az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását követő 25 éven belül történő felülvizsgálatot és az ezt követő további időszakos felülvizsgálatokat {[41] bekezdés}.
- Az EJEB nem írta elő, hogy a szerződő állam milyen formában (bírósági, vagy végrehajtó formában) biztosítsa ezen mechanizmust. Az EJEB ítélete elismeri {[41] és [43] bekezdések}, hogy a magyar Btk. lehetőséget biztosít az „egyszerű” életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a feltételes szabadságra, ha a terhelt már letöltötte a büntetés kiszabó ítéletben meghatározott tartamot. A hazai jog alapján a magyar bíróságok a feltételes szabadságra bocsátáshoz szükséges minimális időt az ítéletben a Btk. szerinti minimum és maximum között állapítják meg. Ezen időtartam letöltését követően a büntetés-végrehajtási bíróság dönt a feltételes szabadságra bocsátás tárgyában, nemleges döntése után 2 év múlva, azt követően pedig évente kell megvizsgálnia a büntetés-végrehajtási bírónak a feltételes szabadságra bocsátás indokoltságát. A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban Bvtv.) részletezi, melyek azon követelmények, amelyeket az elítéltnak teljesítenie kell ahhoz, hogy feltételes szabadságra bocsássák. Az EJEB a magyar jogot és a joggyakorlatot megfelelőnek minősíti és az egyezmény-sértést kizárólag amiatt

állapítja meg, hogy a felülvizsgálati mechanizmus nem 25 éven belül biztosítja a büntetés-végrehajtási bíró első felülvizsgálatát, így az egyezményesértő, hogy a terheltnek nem legkorábban 25 év, hanem attól hosszabb idő eltelte után van lehetősége a feltételes szabadságra bocsátásra.

[26] terhelt1 terhelt esetében az EJEB ítéletében megállapított egyezményesértés felülvizsgálati eljárásban nem orvosolható.

[27] A Kúria feladata a rá vonatkozó jogszabályok alkalmazásával törvényes eljárásban a törvénynek megfelelő határozat meghozatala. Ennél fogva a jelen ügyben is azt kellett vizsgálnia, hogy a jogszabályok alapján a megállapított egyezményesértés orvoslása felülvizsgálati eljárásban lehetséges-e.

[28] A felülvizsgálat a büntetőeljárásban olyan rendkívüli jogorvoslat, amely az azzal érintett büntetőeljárás szabályainak, vagy a büntetőeljárásban hozott határozatban alkalmazott anyagi jogi szabályok megsértése és az ebből származó törvénytértő rendelkezések orvoslására hivatott és arra alkalmas.

[29] A felülvizsgálatnak a Be. 649. § (4) bekezdésében meghatározott oka az eljárás lefolytatása során vagy a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozatában elkövetett olyan jogsértés, amely tekintetében nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv állapította meg, hogy az a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezését sértette meg. Értelmszerűen nem lehet felülvizsgálati indítvány alapja olyan hivatkozás, amely a jogi szabályozási környezet hiányosságát támadja.

[30] A törvényi szabályozás a Be. 662. § (3) bekezdésében egyértelműen kimondja, hogy a Kúria abban az esetben is csak a 662. § (1) és (2) bekezdése szerint járhat el, ha a felülvizsgálati eljárás lefolytatására nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján került sor.

[31] Erre tekintettel a Kúriának a következő döntési lehetőségei vannak:

- a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot nem ügydöntő végzésével hatályában fenntartja, ha a felülvizsgálati indítványnak nem ad helyt; vagy
- a felülvizsgálati indítvánnyal a megtámadott határozatot megváltoztatja, és a törvénynek megfelelő határozatot hoz, ha az alapügyben a bíróság
- a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt állapította meg a terhelt bűnösségét, vagy rendelte el kényszerógyógykezelését,
- a bűncselekmény törvénytértő minősítése, illetve a Btk. más szabályainak megsértése miatt szabott ki törvénytértő büntetést, alkalmazott törvénytértő intézkedést, illetve a bűncselekmény törvénytértő minősítése miatt szabott ki olyan büntetést, illetve alkalmazott olyan intézkedést, amely a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat szerint irányadó büntetési tételkerettől eltérő, törvényes büntetési tételkeretre figyelemmel aránytalanul súlyos, vagy aránytalanul enyhe,
- a Btk. 86. § (1) bekezdésében foglalt kizáró ok ellenére függesztette fel a büntetés végrehajtását, vagy
- a súlyosítási tilalom megsértésével hozta meg a határozatát.

[32] A Be. 662. § (1) bekezdés c) pontja szerint a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi, a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságot új eljárásra utasítja, ha a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján indult felülvizsgálat esetén a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződésnek megfelelő határozat meghozatalához az eljárás megismétlése szükséges, akkor is, ha a nemzetközi emberi jogi szerv olyan jogsértést állapított meg, amely miatt a

megtámadott határozatot e törvény szerint egyébként nem kell hatályon kívül helyezni. Ez utóbbi rendelkezésből egyértelműen következik, hogy hatályon kívül helyezésre ilyen okból csak akkor kerülhet sor, ha a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződésnek megfelelő határozat meghozatala lehetséges ugyan, de az felülvizsgálati eljárásban nem hozható meg, kizárólag az eljárás megismétlése során {Kúria Bfv.I.734/2022/12. számú határozat [60]-[70] bekezdés}.

[33] Ebben az eljárásban a jogerős ügydöntő határozat megváltoztatására akkor kerülhet sor, ha az alapügyben a bíróság olyan büntető anyagi jogi szabály megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét, vagy rendelte el kényszergyógykezelését, amelynek egyezménybe ütközését az EJEB megállapította; vagy a bűncselekmény minősítése vagy az alkalmazott Btk. más szabálya ütközött a nemzetközi szerződésbe és ezen szabály megsértésével történt a törvénytörő büntetés kiszabása vagy törvénytörő intézkedés alkalmazása. Ugyanez a helyzet akkor, ha az EJEB határozata valamely, a Btk. 86. § (1) bekezdésében foglalt kizáró ok nemzetközi szerződésbe ütközését, vagy pedig olyan szabály nemzetközi szerződésbe ütközését állapította meg, amely szabály a súlyosítási tilalom megsértése megállapításának akadálya volt.

[34] Jelen ügyben azonban nem erről van szó.

[35] A Kúria e körben vizsgálta a felülvizsgálati indítvánnyal érintett, alapügyben alkalmazott hatályú Btk. rendelkezéseit.

[36] A jogerős, vádról rendelkező ítéletben a bíróság az ún. korábbi Btk.-t, az akkor hatályos 1978. évi IV. számú törvényt alkalmazta.

[37] A korábbi Btk. 40. § (1) bekezdése szerint a szabadságvesztés határozott ideig vagy életfogytig tart.

[38] A korábbi Btk. 40. § (3) bekezdése értelmében életfogytig tartó szabadságvesztés azzal szemben szabható ki, aki a bűncselekmény elkövetésekor a 20. életévét betöltötte.

[39] A korábbi Btk. 42. § (1) bekezdése kimondja, hogy fegyházban kell végrehajtani az életfogytig tartó szabadságvesztést.

[40] A korábbi Btk. 47/A. § (1) bekezdése szerint életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a bíróság az ítéletben meghatározza a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, vagy a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét kizárja.

[41] A korábbi Btk. 47/A. § (2) bekezdése alapján, ha a bíróság a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét nem zárja ki, annak legkorábbi időpontját húsz évben, ha az életfogytig tartó szabadságvesztést olyan bűncselekmény miatt szabta ki, amelynek büntethetősége nem évül el, legalább 30 évben határozza meg.

[42] A korábbi Btk. 47/C. § (1) bekezdése értelmében a bíróság az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítéltet akkor bocsáthatja feltételes szabadságra, ha a szabadságvesztésből az elítélt letöltötte a bíróság által meghatározott időtartamot és alaposan feltehető, hogy a büntetés célja további szabadságelvonás nélkül is elérhető.

[43] A korábbi Btk. 166. § (1) bekezdése értelmében, aki mást megöl, büntett miatt öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[44] A korábbi Btk. 166. § (2) bekezdés a), b) és f) pontjaira figyelemmel, a büntetés tíz évtől tizenöt évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés, ha az emberölést előre kitervelten, nyereségvágyból, több emberen követik el.

[45] A korábbi Btk. 263/A. § (1) bekezdés a) pontja szerint, aki lőfegyvert vagy lőszert engedély nélkül készít, megszerez, tart, vagy forgalomba hoz, büntettet követ el és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[46] Mindezekre figyelemmel megállapítható, hogy a felülvizsgálati indítványokkal érintett terhelt esetében az EJEB határozat sem minősítette az Egyezmény rendelkezéseibe ütközőnek az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés kiszabásának lehetőségét; továbbá nem állapította meg azt sem, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetésből feltételes szabadságra bocsátást engedélyező törvényi rendelkezés egyezményesértő lenne. Az EJEB határozata indokainak figyelembevételével megállapítható, hogy az egyezményesértés alapja azon tény, mely szerint a szerződő állam nem épített ki olyan felülvizsgálati mechanizmust, amely egyéb elemeinek megfelelése mellett biztosítaná azt, hogy legkésőbb 25 év elteltével az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt terheltnek szabadságvesztés büntetését felülvizsgálnák, ez az, ami sérti az Egyezmény 3. cikkét. Ebből következően felülvizsgálatban fogalmilag legfeljebb a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt, II. fordultnak megfelelő feltétel vizsgálható (bár a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezés törvényessége egyéb esetekben kizárólag egyszerűsített felülvizsgálatban orvosolható). A felülvizsgálati indítvány alapjául szolgáló EJEB határozat azonban nem állapította meg azt, hogy az Egyezmény megsértését a Btk. 42. §-ában vagy a 43. § (1) bekezdésében foglalt jogszabályi rendelkezés valósítja meg, és azt sem állapította meg, hogy emiatt a kiszabott életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés törvényesértő lenne.

[47] A Kúria rámutat arra, hogy a felülvizsgálati indítványban sérelmezett, az EJEB határozataiban meghatározott kritérium a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott döntésével abban az esetben sem lenne orvosolható, ha az EJEB határozatban megállapított egyezményesértés nem a felülvizsgálati mechanizmus intézménye hiányából, vagyis a hazai jog hiányosságából fakadna.

[48] A Kúria a felülvizsgálatra vonatkozó szabályok értelmében ugyanis csak azt teheti meg, hogy az indítványt a nemzetközi szerződéssel ellentétes jogszabály figyelmen kívül hagyásával, a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének alapulvételével bírálja el. Ebben az esetben a nemzetközi szerződéssel érintett, a korábbi Btk. 47/A. § (1) bekezdésében szabályozott, feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét, illetve a korábbi Btk. 47/A. § (2) bekezdésében szabályozott, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározására vonatkozó ítéldbíró jogosultságot biztosító jogszabályhely figyelmen kívül hagyása azt eredményezné, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés kiszabása esetén feltételes szabadságra bocsátásnak nem lenne helye. A törvényben ugyanis nem maradna olyan rendelkezés, amely a határozatlan idejű szabadságvesztés esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét biztosítaná, illetve annak legkorábbi időpontját megállapítaná. Az pedig, hogy a Kúria a korábbi Btk. 47/A. § (2) bekezdésében foglalt törvényi rendelkezést saját hatáskörében olyan módon változtassa meg, hogy a jelen ügyben az olyan módon alkalmazandó, hogy a terhelt az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítéltével mellett 25 év elteltét követően feltételes szabadságra bocsátható, a jogszabály tartalmának teljes megváltoztatását, vagyis jogalkotást eredményezne.

[49] A Kúria utal arra, hogy az Alkotmánybíróság 19/2017.(VII. 18.) AB határozata a 12. életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett szexuális erőszak értelmezéséről szóló 2/2016. Büntető jogegységi határozat alaptörvény-ellenességét éppen a törvényhozó hatalom jogkörének átvétele miatt állapította meg, ezért azt megsemmisítette. Az Alaptörvény C. cikk (1) bekezdése értelmében a Magyar Állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik. Ekként tehát a jogalkalmazás a jogalkotás szerepét át nem veheti, hiányzó tartalommal jogszabályt nem alkothat, érvényes és hatályos jogszabály alkalmazását nem mellőzheti, törvény ellen nem ítéltet.

[50] Ez a megoldás emellett azt eredményezné, hogy eseti jellegű, személyre szabott jogalkotást és ez alapján személyre szabott jogalkalmazást végezne a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal érintett terhelt tekintetében, amely a jog előtti egyenlőség sérelme miatt

ugyancsak az Alaptörvénnyel ellentétes, a B. cikk (1) bekezdésébe foglalt jogállamiság alapelvébe ütköző megoldás lenne.

[51] 4. Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4. napján kelt Egyezményt és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyvet az 1993. évi XXXI. törvény hirdette ki.

[52] Ezen törvény 3. § b) pontja szerint a Magyar Köztársaság Kormánya az Országgyűlés felhatalmazása alapján a megerősítésről szóló okirat letétbe helyezésekor tett nyilatkozatával az Egyezmény 46. cikkével, a 4. számú Kiegészítő jegyzőkönyv 6. cikkével és a 7. számú Kiegészítő jegyzőkönyv 7. cikkével összhangban teljes jogúan és külön megállapodás nélkül, a viszonyosság feltételével kötelezőnek ismerte el az Európai Emberi Jogi Bíróság joghatóságát, az Egyezmény és a Kiegészítő jegyzőkönyv értelmezésével és alkalmazásával összefüggő minden ügyével kapcsolatban, amennyiben az ezen ügy alapjául szolgáló tények az Egyezménynek és a Kiegészítő jegyzőkönyveknek Magyarországra nézve történő hatályba lépését követően következtek be. A törvény az 5. § alapján a kihirdetését követő 8. napon, azaz 1993. április 15. napján lépett hatályba.

[53] Az Egyezmény 46. cikk (1) bekezdése szerint a szerződő felek vállalták, hogy magukra nézve kötelezőnek tekintik az EJEB végleges ítéletét minden ügyben, amelyben félként szerepelnek.

[54] A Be. 659. § (4) bekezdésének megfelelően a Kúria a 3/2015. Büntető jogegységi határozatának 2. pontjában azt állapította meg, hogy nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv döntése folytán a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződésnek megfelelő határozat meghozatala nem közvetlenül az Egyezmény, mint ítékezésre szolgáló anyagi vagy eljárási jogszabály alapján, hanem az emberi jogi szerv döntésének alapulvételével, annak magyar jogrendszerbe beillesztésével, a büntetőeljárásról szóló törvény szerinti felülvizsgálati eljárás lefolytatásával, az egyezménysértéssel nem érintett hatályos jogszabályok alkalmazásával történik.

[55] A Kúria több határozatában is kifejtette, hogy az EJEB egyezménysértést megállapító döntése akkor képezi felülvizsgálati eljárás alapját, ha a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezésének sérelme a büntetőügyben eljáró bíróság jogerős ügydöntő határozatában, vagy az ügydöntő határozathoz vezető büntetőeljárásban valósul meg (EBH 2015.B.7. és BH 2022.41.).

[56] A Kúria tehát a konkrét ügyekben meghozott konkrét bírósági ítéletek rendelkezését bírálhatja felül, azaz a Btk. és a Be. rendelkezéseinek az eljáró bíróságok általi alkalmazását, valamint azt, hogy ezek alkalmazása során történt-e az egyezmény megsértése vagy sem (EBH 2018.B.6.).

[57] Az egyezménysértés megállapítása miatti felülvizsgálati eljárásban – eltérő szabály hiányában – a Be. XC. fejezetében meghatározott, felülvizsgálatra irányadó rendelkezések alapján kell eljárni.

[58] A Be. 650. § (2) bekezdésére tekintettel a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható, a Be. 659. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó. E rendelkezések a nemzetközi szerződés megsértése miatt indult felülvizsgálati eljárásban is érvényesek, ezért a Kúriának a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének alapulvételével a jogerős határozatban megállapított tényállás alapján kell vizsgálnia, hogy a terhelt bűnösségének megállapítása tekintetében lehetséges-e a nemzetközi szerződésnek megfelelő határozat hozatala, vagy ahhoz az eljárás megismétlése szükséges.

[59] Az Egyezmény 3. cikke alapján senkit nem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak, vagy büntetésnek alávetni, valamint szolgásgásban tartani.

[60] A kínzás, embertelen, megalázó bánásmód, illetve a büntetés alkotmányos tartalmát az Alkotmánybíróság a 32/2016.(XI. 3.) AB határozatban vizsgálta, amelynek során irányadónak tekintette az EJEB-nek az Egyezmény 3. cikkét értelmező joggyakorlatát. Eszerint a 3. cikkben felsorolt tilalmak közös vonása, hogy mindegyikük bizonyos fokú testi és lelki gyötrelmet, szenvedést, illetve fájdalmat okoz az érintett egyén számára. Az EJEB joggyakorlata alapján a kínzás, embertelen bánásmód vagy büntetés, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés között egyfelől a szenvedés intenzitása alapján lehet különbséget tenni. Ennek alapján embertelen bánásmódnak vagy büntetésnek minősül minden olyan, az érintettnek komoly testi és/vagy lelki szenvedést okozó magatartás, amely nem éri el a kínzás megállapításához szükséges mértéket. Megalázónak akkor tekinthető a szabadságvesztés büntetés, ha a célja az érintett személy lealacsonyítása {indokolás [35]-[36] és [50] bekezdés}.

[61] Az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdése szerint senkit sem lehet szabadságától másképp, mint törvényben meghatározott okból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. Tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés csak szándékos, erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt szabható ki.

[62] Ezen rendelkezés alapján megállapítható, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztés – akár a feltételes szabadságra bocsátás kizárásának lehetőségével – az alkotmányos jogrend része.

[63] A terhelt tekintetében az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása nem tekinthető tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés büntetésnek, mivel a bíróság a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét a számára biztosította.

[64] Az EJEB a terhelt esetében az Egyezmény 3. cikkének megsértését azért mondta ki, mert az egyébként az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés esetén meghatározott időtartam után feltételes szabadságra bocsátható terhelt vonatkozásában a szabályozás nem biztosítja azt, hogy 25 év elteltével sor kerülhessen arra, hogy szabadlábra kerülése lehetőségét érdemben megvizsgálják. Az EJEB ítélete tehát nem azt állapította meg, hogy a felülvizsgálati indítvánnyal támadott jogerős ügydöntő határozat meghozatala során alkalmazott valamely jogszabály egyezményesértő. Az EJEB határozata ismertette a hazai jognak az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabására és az abból történő feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó szabályait, azonban a feltételes szabadságra bocsátás tekintetében a terheltnek esetén alkalmazott büntető anyagi jogszabályok tekintetében egyezményesértést nem állapított meg.

[65] Az EJEB ítélete olyan hiányosságot kifogásolt, amely nem az ítéletet hozó bíróságok eljárására és nem a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozatra, hanem a jogi szabályozás hiányosságára vonatkozik.

[66] A következő ítélezési gyakorlat alapján – amelytől a Kúria jelen ügyben sem kíván eltérni – az anyagi jogerő feloldására, a jogerős határozat meghozatalára nincs törvényes lehetőség, és a megtámadott ítélet hatályban tartása indokolt, ha az EJEB nem a (tényleges) életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását és nem a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének perbíróság általi kizárását (vagy az abból történő feltételes szabadságra bocsátás kezdő időpontjának bírói meghatározását) tekintette egyezményesértőnek, hanem egy olyan felülvizsgálati lehetőség hiányát, amely az EJEB által ajánlott idő kitöltése után „de facto” tenné csökkenthetővé az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt büntetését (EBH 2008.B.6.I.). Ezen határozatban foglalt érvelés jelen ügyben is irányadó.

[67] Mindezekből következően terhelt1 terhelt tekintetében az EJEB ítélete alapján a jogerős ügydöntő határozat megváltoztatására a lefolytatott felülvizsgálati eljárásban sem

kerülhetett sor, és erre a hatályon kívül helyezést követően megismételt eljárásban sem lenne lehetőség.

[68] A Kúria nem látta indokát és lehetőségét arra, hogy e tárgyban korábban hozott határozataitól (pl. Bfv.I.468/2023/5., Bfv.I.734/2022/12., Bfv.X.46/2020/13., Bfv.III.1450/2021/6., Bfv.I.636/2023/7., Bfv.I.1208/2023/11., Bfv.I.1272/2023/8., Bfv.III.797/2023/11., Bfv.III.811/2023/9., Bfv.I.199/2025/8., Bfv.I.226/2025/14.) eltérjen.

[69] Mindezen érvelésre figyelemmel a Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványa megalapozott, a terhelt indítványa pedig alaptalan.

[70] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdésében foglalt eljárási szabálysértést nem állapított meg.

[71] **IV. A döntés elvi tartalma**

Az anyagi jogerő feloldására, a jogerős határozat megváltoztatására nincs törvényes lehetőség, és a megtámadott ítélet hatályban tartása indokolt, ha az EJEB nem a (tényleges) életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását és nem a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének perbíróság általi kizárását (vagy az abból történő feltételes szabadságra bocsátás kezdő időpontjának bírói meghatározását) tekintette egyezményesértőnek, hanem egy olyan felülvizsgálati lehetőség hiányát, amely az EJEB által ajánlott idő kitöltése után „de facto” tenné csökkenthetővé az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt büntetését.

[72] V. A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a megtámadott határozatokat a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen – a 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdésére figyelemmel – 5 tagú tanácsban eljárva hatályában fenntartotta.

[73] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki. Az ugyanazon jogosult általi ismételt indítvány előterjesztésének tilalma, illetve az azonos tartalmú indítvány ismételt előterjesztésének tilalma a Be. 652. § (6) és (7) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdése alapján az ilyen indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2025. október 28.

Dr. Domonyai Alexa s.k. a tanács elnöke, Dr. Gunyecz Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Gimesi Ágnes s.k. bíró, Dr. Schmidt Péter s.k. bíró, Dr. Tuba István Krisztián s.k. bíró